

Uuringu eesmärk ja ulatus

Uuringu eesmärk:

- ▶ Analüüsida metsa- ja puidusektori rolli Eesti majanduses;
- ▶ Selgitada välja metsa- ja puidusektori mõju potentsiaalne muutus erinevate raiemahtude ning sektori struktuuri muudatuste korral.

Peamised analüüsiküsimused:

- ▶ Milline on metsa- ja puidusektori struktuur?
- ▶ Milline on sektori poolt Eesti majandusse loodav otsene, kaudne ja kaasnev mõju (loodav lisandväärtus, tööhõive)?
- ▶ Milline on sektori panus regioonide lõikes?
- ▶ Milline on sektori mõju muutus erinevate raiemahtude ja sektori struktuuri muudatuste korral?
- ▶ Millised on Eesti puidu- ja metsasektori tänased edukood (juhtumi-uuringud)?

Metsa- ja puidusektori piiritlemine:

- Metsamajandus ja metsavarumine (EMTAK 02);
- Puidu mehhaaniline töötlemine (EMTAK 16);
- Puidu keemiline töötlemine – Horizon Tselluloosi ja Paberi AS ning Estonian Cell AS
- Mööblitootmine (EMTAK 31)

Uuringu metoodika ja kasutatud andmed

Uuringu metoodika:

- ▶ Metsa- ja puidusektori struktuuri ülevaade koostamine (äriregistri ja Statistikaameti andmete alusel)
- ▶ Metsa- ja puidusektori sotsiaal-majandusliku panuse hindamine:
  - ▶ sisend-väljund tabelitel põhinev analüüsimudeli koostamine.
  - ▶ mõju väljendati läbi loodava lisandväärtusena ja panusena tööhõivesse.
  - ▶ sektori mõju eri regioonide toimetulekus – lisandväärtuse ja tööhõive % regiooni kogulisandväärtusest ja tööhõivest (NUTS 3)
- ▶ Stsenaariumanalüüs – mõju muutuse hindamine raiemahtude ja sektori struktuuri muutustel

Kasutatud andmed:

- Ettevõtete 2017. majandusaasta aruanded (äriregister)
- Statistikaamet, Eurostat, *World Input-Output* andmebaas, OECD
- Keskkonnaagentuuri 2017. a andmed (raiemahht ja majandatava metsa juurdekasv)

- **Põhja-Eesti:** Harju maakond
- **Lääne-Eesti:** Hiiu, Lääne, Pärnu ja Saare maakond
- **Kesk-Eesti:** Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond
- **Kirde-Eesti:** Ida-Viru maakond
- **Lõuna Eesti:** Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond

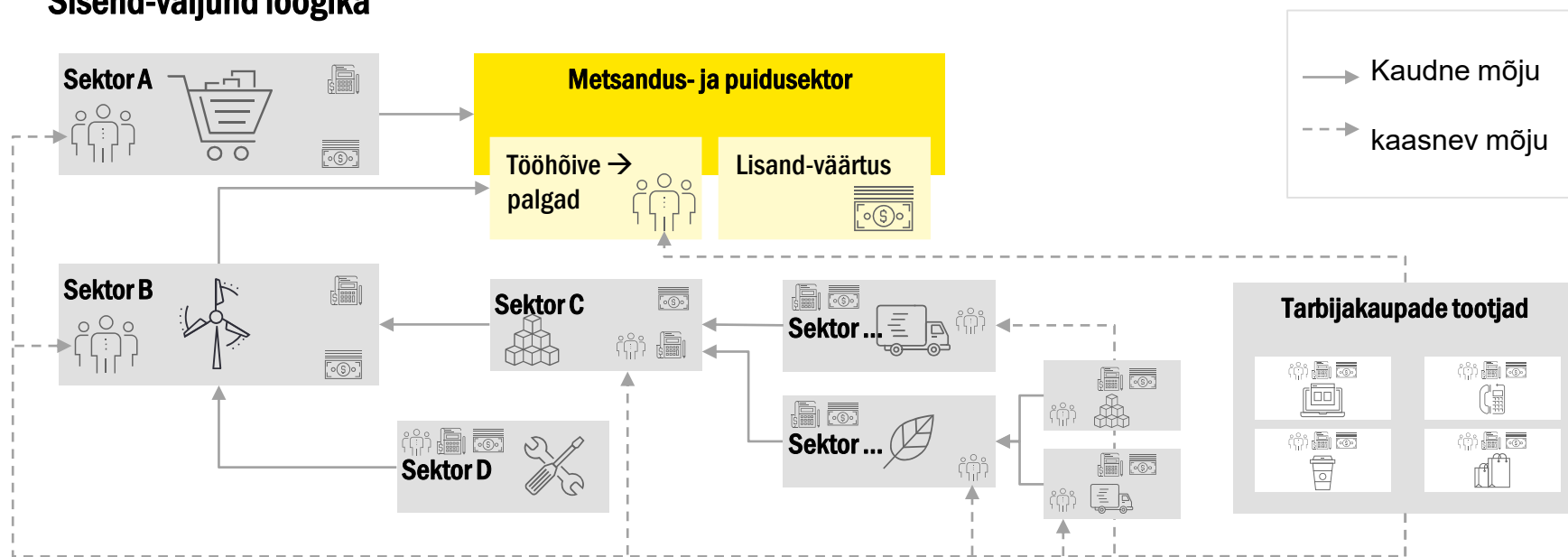
Sisend-väljund tabelitel põhinev analüüs

Otsene, kaudne ja kaasnev mõju

Sisend-väljundanalüüs on rahvusvaheliselt laialdaselt kasutatav majanduslike seoste analüüs, kus erinevate majandussektorite vastastikused sõltuvused on kaardistatud.

Sisend-väljund mudel on üles ehitatud **tööstusharude vaheliste tehingute põhimõttel** ja eeldusel, et ühed tööstusharud kasutavad oma toodete tootmiseks teise tööstusharude tooteid.

Sisend-väljund loogika

Milline on metsa- ja puidusektori sotsiaalmajanduslik mõju ning kuidas muutub mõju erinevate raiemahtude ning sektori muudatuste korral?

Ülevaade sektori struktuurist

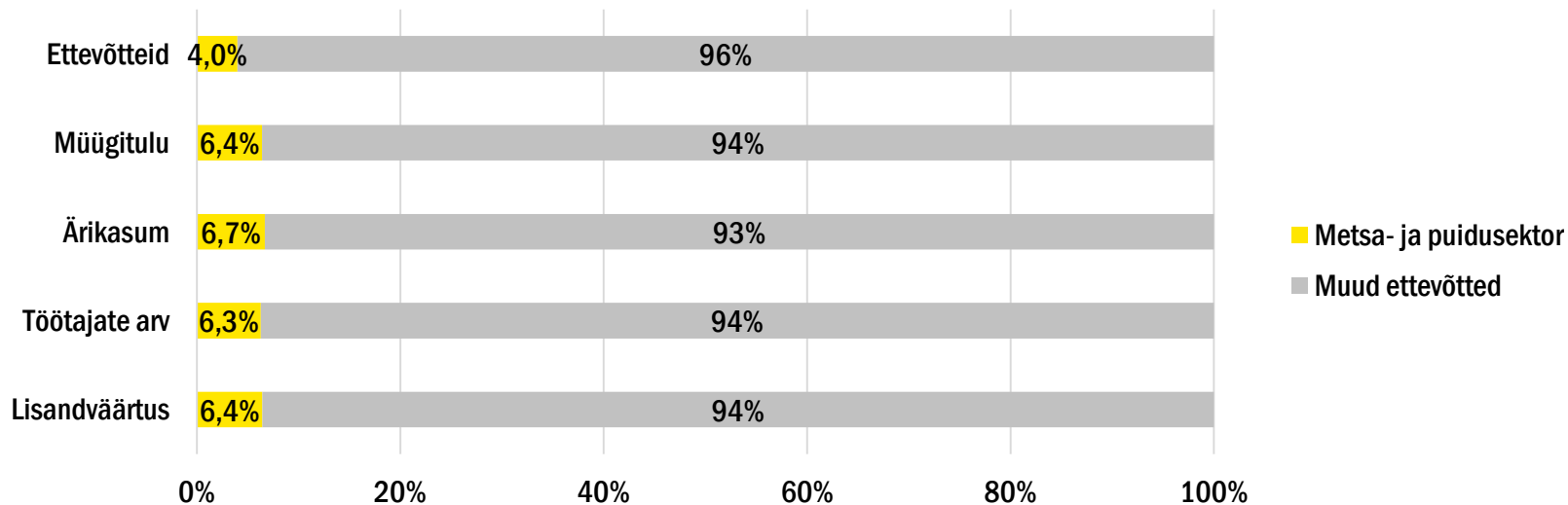
Sektori põhinäitajad ja osakaal Eesti ettevõtetest

Näitaja	Metsa- ja puidusektor (2017)
Ettevõtteid	3 512
Müügitulu (mln eur)	3 928
Ärikasum (mln eur)	308
Puhaskasum (mln eur)	327
Töötajate arv	27 585
Lisandväärtus (mln eur)	877

Sektori ettevõtete suurusgrupid:

- 83% mikroettevõtet
- 12% väikeettevõtet
- 5% keskmise suurusega ettevõtet
- 0,4% suurettevõtet

Metsa- ja puidusektori osakaal Eesti ettevõtetest

Ülevaade sektori struktuurist

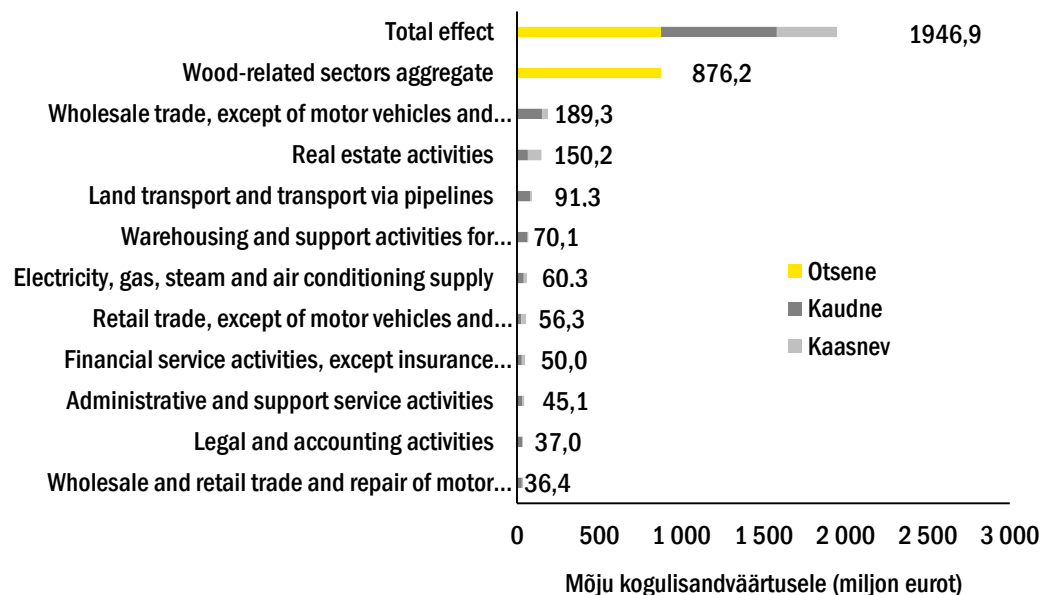
Metsa- ja puidusektor: jagunemine alasektoriteks

Majandus-näitaja	Metsamajandus		Mehhaaniline töötlemine		Keemiline töötlemine*		Mööbli- tootmine	
	Arv	Osakaal	Arv	Osakaal	Arv	Osakaal	Arv	Osakaal
Ettevõtete arv	1 734	62%	1 041	30%	2	0,06%	735	21%
Töötajate arv	4 445	16%	15 029	54%	503	2%	7 608	28%
Müügitulu	824 mln €	21%	2,4 mrd €	61%	141 mln €	4%	563 mln €	14%
Ärikasum	108 mln €	35%	153 mln €	50%	21 mln €	7%	26 mln €	8%
Puhaskasum	117 mln €	36%	167 mln €	51%	20 mln €	6%	23 mln €	7%
Lisandväärtus töötaja kohta	49 000 €	N/A	30 000 €	N/A	89 000 €	N/A	21 000 €	N/A

Metsa- ja puidusektori panus kokku

Kogulisandväärtus: otsene, kaudne, kaasnev

Sektori panus: kogulisandväärtus	miljon €
Otsene	876,2
Kaudne	704,7
Kaasnev	366,1
Kokku	1 946,9

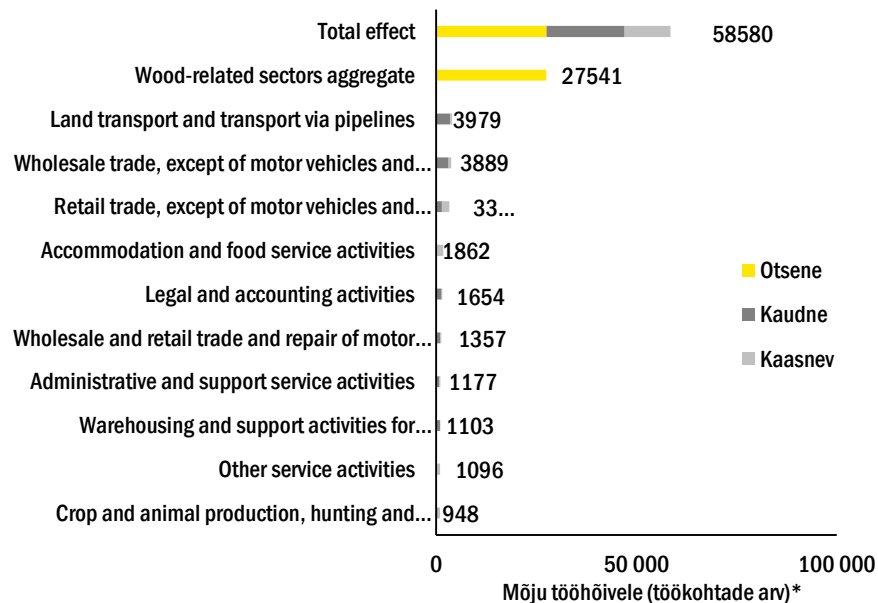

- Metsa- ja puidusektoris loodi 2017. a kokku 1,9 miljardi euro ulatuses lisandväärtust, mis moodustab **11,2% kogu Eestis loodud lisandväärtusest.**
- Kogulisandväärtusest: 45% moodustab otsene mõju, 36% kaudne mõju (läbi tarneahela) ning 19% kaasnev mõju.
- Metsa- ja puidusektor avaldab mõju teistest sektoritest eelkõige hulgimüügi-, kinnisvara- ning maatranspordi valdkondades, samuti paberitootmises.

Metsa- ja puidusektori panus kokku

Tööhõive: otsene, kaudne ja kaasnev

Sektori panus: tööhõive	Töökohtade arv
Otsene	27 541
Kaudne	19 521
Kaasnev	11 518
Kokku	58 580

- Metsa- ja puidusektor annab tööd kokku 27 541 inimesele (2017). Võttes arvesse ka sektori kaudset ja kaasnevat mõju tööhõivesse tekkis tänu metsa- ja puidusektorile kokku 58 580 töökohta, mis moodustab 9,75% kogu Eesti tööhõivest.
- Kaudne ja kaasnev mõju tööhõivele avaldus enim maatranspordi-, hulгимüügi- ning jaemüügivaldkondades.

Metsa- ja puidusektori panus kokku

Kogulisandväärtus ja panus tööhõivesse – otsene, kaudne, kaasnev

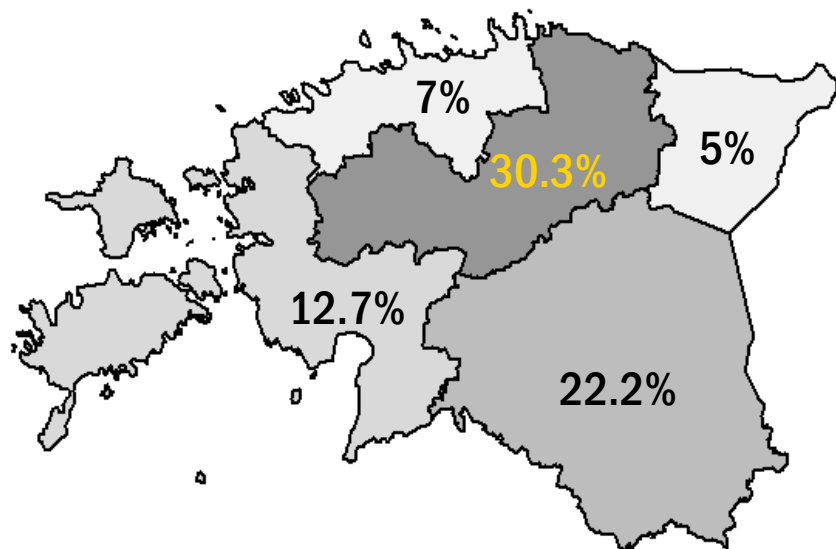
Valdkond	Kogulisand-väärtus (mln eurot)	Osakaal kogu Eestis loodud lisand-väärtusest	Töökohtade arv	Osakaal kogu Eesti tööhõivest
Metsamajandus	485,4	2,79%	12 299	2,05%
Puidu mehhaaniline töötlemine	1 403	8,06%	43 196	7,2%
Puidu keemiline töötlemine	90,1	0,52%	1 729	0,29%
Mööblitootmine	325,7	1,87%	12 458	2,07%
Metsa- ja puidusektor kokku	1946,9	11,2%	58 580	9,75%

➤ Praeguse sektori struktuuri juures annab lisandväärtusest kõige suurema osa puidu mehaaniline töötlemine.

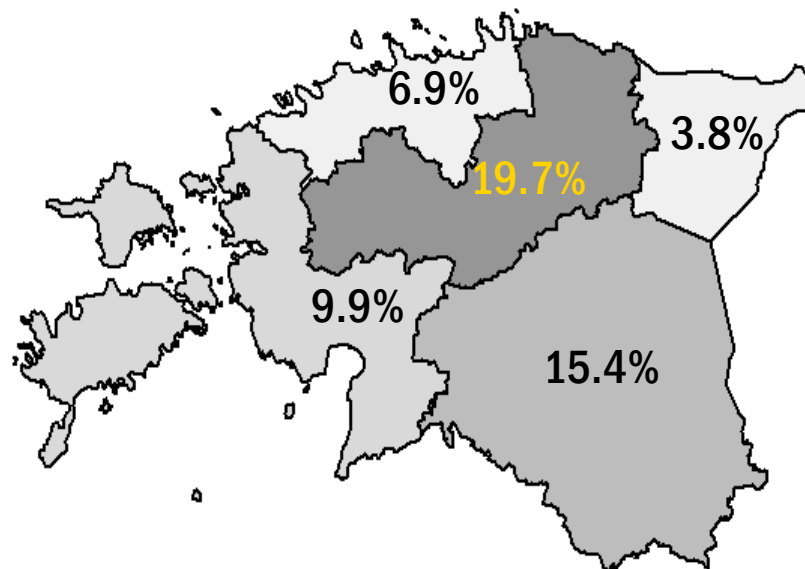
Metsa- ja puidusektori panus kokku

Kogulisandväärtus ja panus tööhõivesse (regionaalne panus)

Gross value added - total effect

Employment - total effect

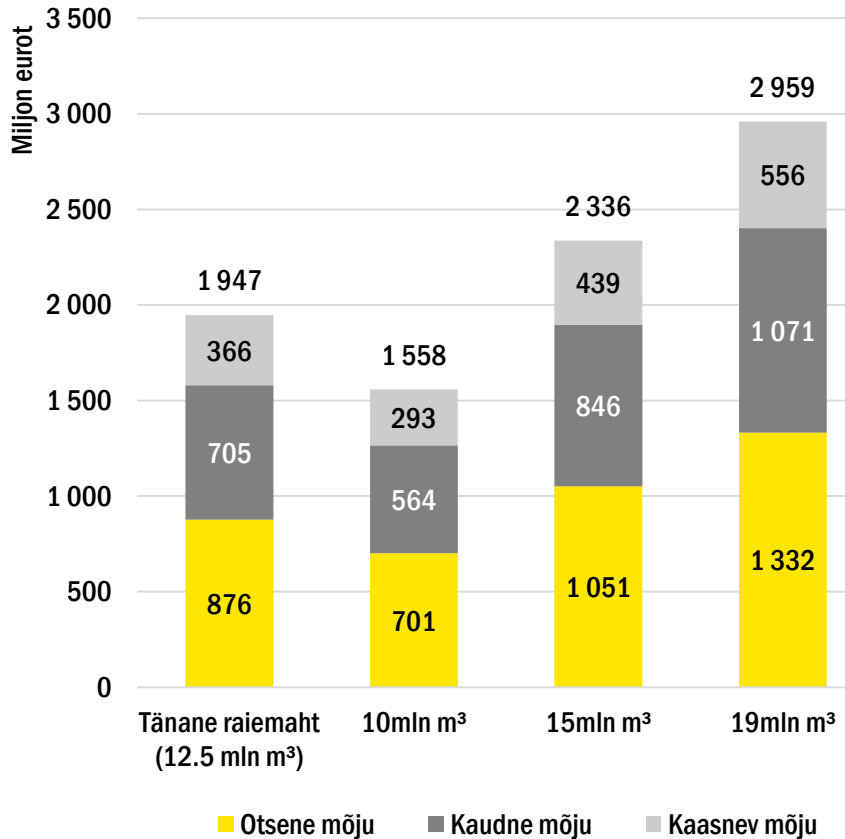

- Märkimisväärne panus maapiirkondade toimetulekusse – kogulisandväärtus moodustab vastavalt kolmandiku ja rohkem kui viiendiku Kesk-Eestis ja Lõuna-Eestis loodavast kogulisandväärtusest. Tallinnas ja Harjumaal – kõigest 7% kogu loodavast lisandväärtusest.
- Oluline panus ka regionaalses tööhõives, moodustades viiendiku Kesk-Eesti ja 15% Lõuna-Eesti regiooni tööhõivest.

Kogulisandväärtus erinevate raiemahtude korral

Alternatiivid: 10 mln, 15 mln, 19 mln

Potentsiaalne kogulisandväärtus erinevate raiemahtude puhul

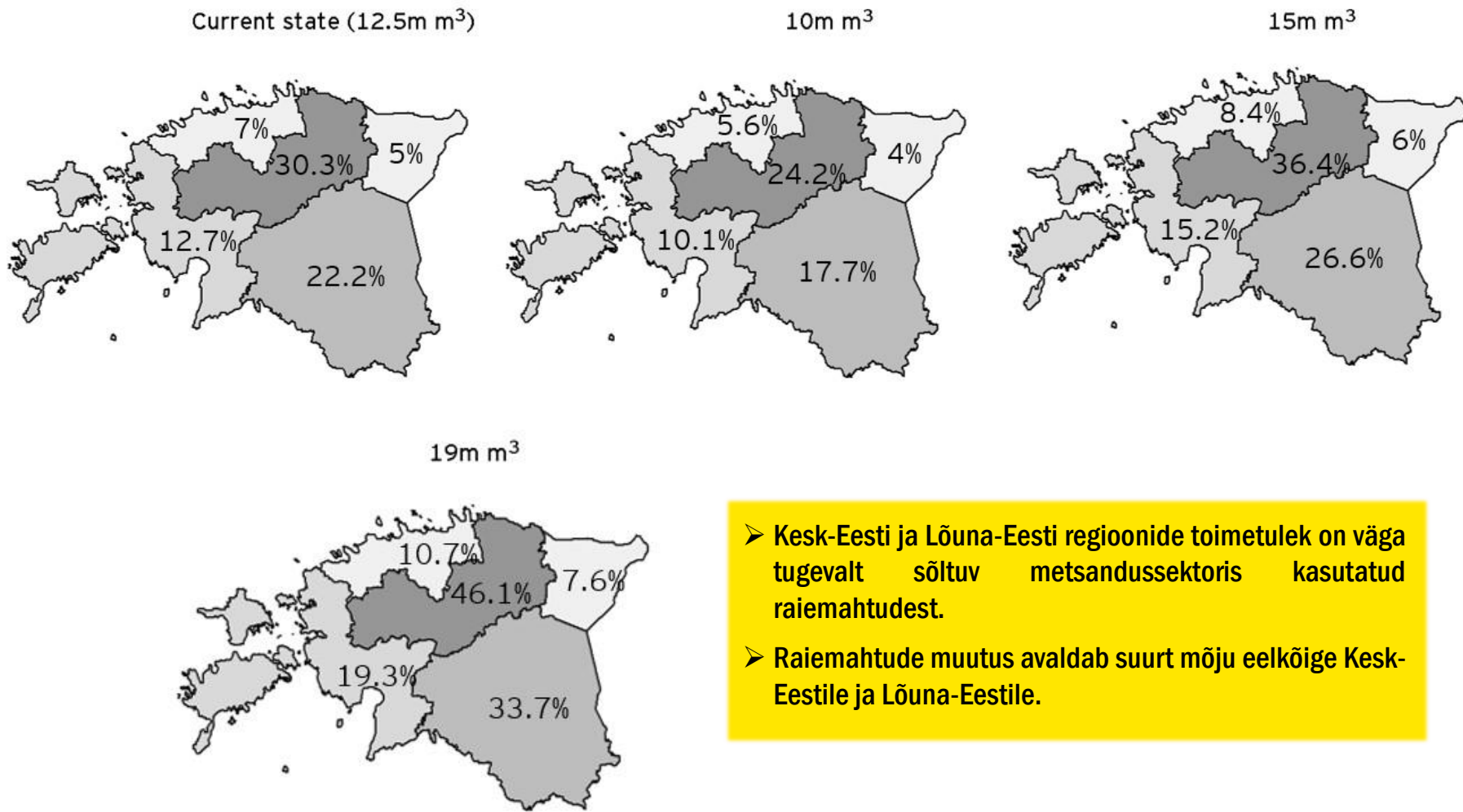

➤ 1 mln tihumeetri raiumisel loodav lisandväärtus on *ca* 156 mln eurot

- Raiemahu suurenemisel 19 mln tihumeetrini:
  - Kasvab kogulisandväärtus 2,95 miljardi euronni ehk 52% võrra (võrreldes tänasega).
- Raiemahu vähenemisel 10 mln tihumeetrini:
  - Väheneb kogulisandväärtus 1,6 miljardi euronni ehk 20% võrra.

Kogulisandväärtuse erinevate raiemahtude korral

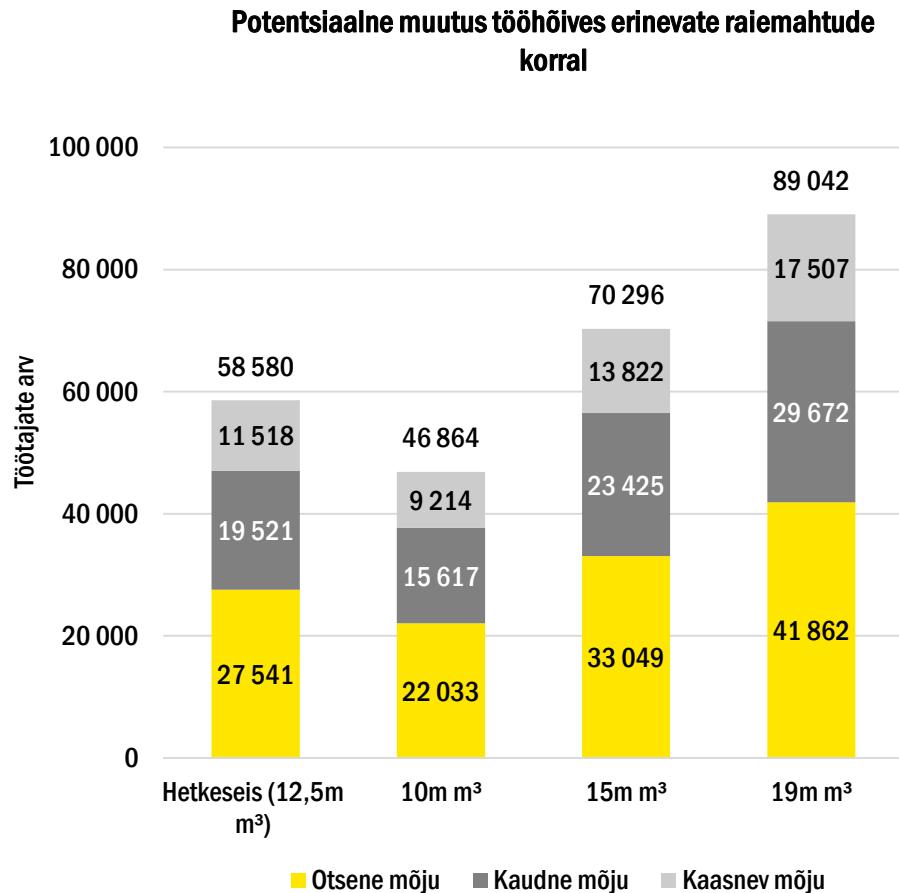
Regionaalne panus

- Kesk-Eesti ja Lõuna-Eesti regioonide toimetulek on väga tugevalt sõltuv metsandussektoris kasutatud raiemahtudest.
- Raiemahtude muutus avaldab suurt mõju eelkõige Kesk-Eestile ja Lõuna-Eestile.

Tööhõive muutus erinevate raiemahtude korral

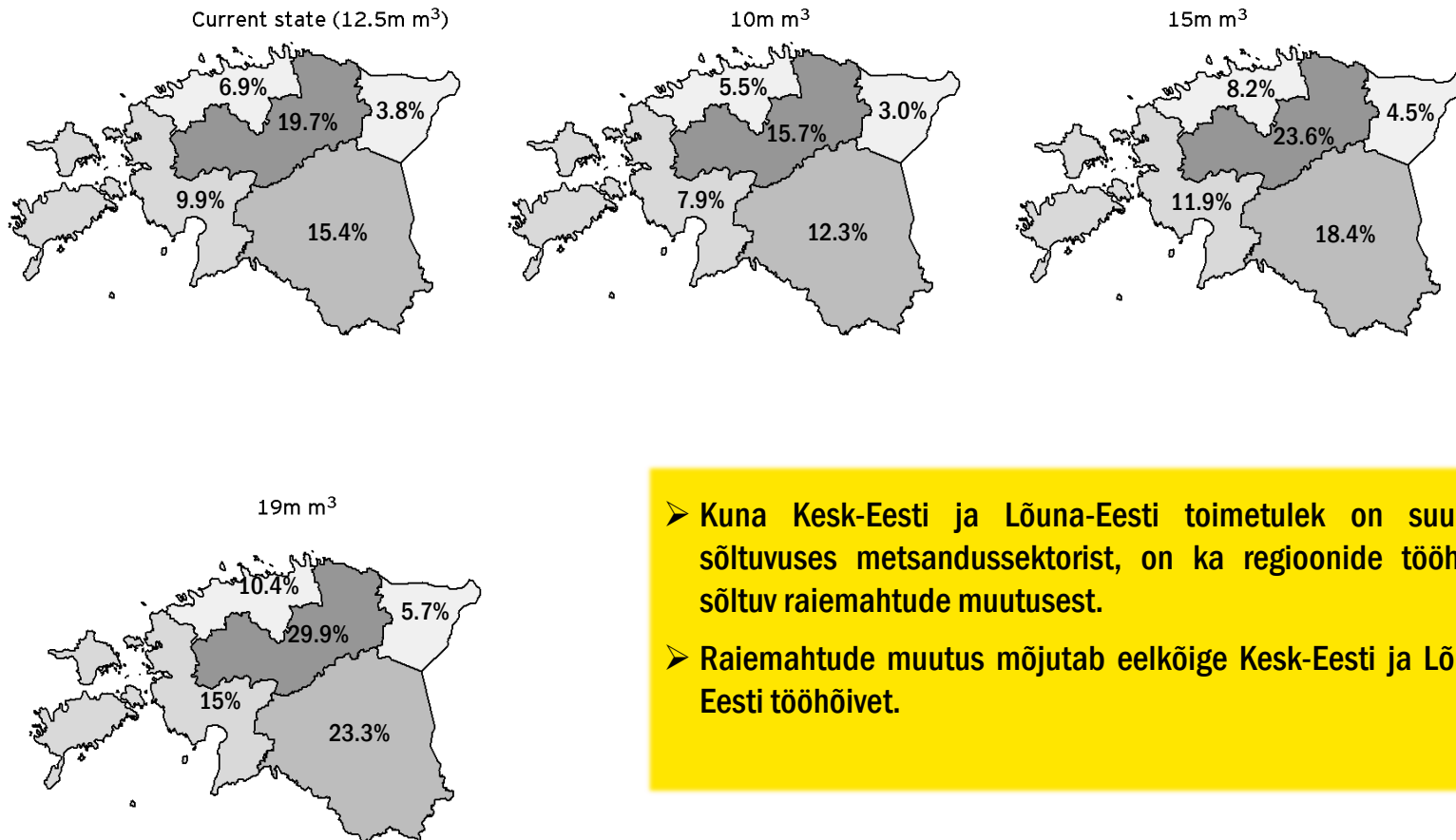
Stsenariumid: 10 mln, 15 mln, 19 mln

- Ka metsandussektori panus tööhõivesse on seotud raiemahtude muutustest.
- Raiemahu suurenemisel 19 miljoni tihumeetrini:
  - Suureneb loodud töökohtade arv Eestis (võrreldes tänasega) 30 0000 ehk 55% võrra.
- Raiemahu vähenemisel 10 miljoni tihumeetrini:
  - Väheneb tööhõive 12 000 töökoha ehk 19% võrra.

Tööhõive muutus raiemahu muutusel

Regionaalne panus

- Kuna Kesk-Eesti ja Lõuna-Eesti toimetulek on suuresti sõltuvuses metsandussektorist, on ka regioonide tööhõive sõltuv raiemahtude muutusest.
- Raiemahtude muutus mõjutab eelkõige Kesk-Eesti ja Lõuna-Eesti tööhõivet.

Allikas: EY arvutused, põhinedes Eurostati, World Input-Output Database ja äriregistri 2017. aasta andmetele

Stsenaarium: Soome sektori struktuuri ülekandmine Eestile

Millist mõju omaks, kui Eesti metsa- ja puidusektori struktuur muutuks sarnaseks Soomega?

Stsenaarium:

- Raiemaht ja impordimaht ei muutu ning jääb Eesti hetkeseisu tasemele;
- Ümarpuidu ekspordimaht väheneb 2,98 mln tihumeetri võrra ja toorainet väärindatakse Eestis
- Tekib täiendav sotsiaalmajanduslik mõju mis tulenev lisandväärtuse ja tööhõive toomisest välisriigist kodumaale

Tulemused:

- Metsa- ja puidusektor looks kokku 2,26 miljardit eurot kogulisandväärtust (praegune 1,9 miljardit eurot).
- Kogulisandväärtus suureneks 315 miljoni euro ehk 16% võrra. Suurim panus kasvu tuleneks sektori poolt loodavast otsesest lisandväärtusest, mis suureneks 20%.
- Täiendavalt tekiks 1936 otsest töökohta ja kokku oleks mõju tööhõivele 5686 töökohta ehk 10%

Kokkuvõte

- ▶ Sektoris tegutseb ligikaudu **3500 aktiivset ettevõtet**. Puidu keemilise töötlemisega tegelevaid ettevõtteid on Eestis vaid 2, kuid mis annavad kokku *ca* 5% sektori lisandväärtusest. Metsa- ja puidusektori müügitulu moodustas 6%, ärikasum 7% ja lisandväärtust 6% Eesti ettevõtete vastavatest näitajatest.
- ▶ Sektor annab tööd ligikaudu **28 000 inimesele** (ligikaudu 6% kõikide ettevõtete töötajatest), kaudset ja kaasnevat mõju arvesse võttes loob sektor **59 000 töökohta**. Sealhulgas on sektoril oluline roll töökohtade loomisel väljaspool peamisi tõmbekeskusi.
- ▶ Kogu metsa- ja puidusektori hinnanguline **kogulisandväärtus on 1 947 mln eurot**, mis moodustab **ligikaudu 11,2%** kogu Eestis loodavast lisandväärtusest (otsene, kaudne, kaasnev). Suurema osa sektori kogulisandväärtusest annab puidu mehaaniline töötlemine.
- ▶ Sektori panus maapiirkondade toimetulekusse on märkimisväärne. Sektori poolt loodud lisandväärtus moodustab **kolmandiku Kesk-Eestis ja peaaegu veerandi Lõuna-Eestis loodavast kogulisandväärtusest**.

Küsimused-vastused

